

1.1 หลักการและเหตุผล

ในสภาพสังคมปัจจุบัน การกิจของตำรวจ เป็นกลไกสำคัญที่ควบคุมทางสังคมอย่างหนึ่งที่ทำให้เกิดมีความสงบสุขปลอดภัย ตรงตามความหมายที่ว่า "ผู้พิทักษ์สันติราษฎร์" (ประชา, 2529) เมื่อสังคมมีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีมากเท่าใด จะยิ่งทำให้สังคมมีปัญหามากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะปัญหาอาชญากรรม ซึ่งเป็นปัญหาที่ชีวิตสภาพของสังคม และเป็นสาเหตุที่ก่อให้เกิดปัญหาอื่นๆ ตามมาคือ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านวัฒนธรรม และด้านความมั่นคง (ชาติรี, 2531)

ณรงค์ (2525) ได้กล่าวถึง อำนาจหน้าที่ของตำรวจ ตามหลักอาชญาวิทยา และทัณฑวิทยา แบ่งออกได้เป็น 6 ประการคือ

- 1) ตำรวจมีหน้าที่รักษากฎหมาย
- 2) ตำรวจมีหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อย ได้แก่ การตรวจตราดูแลมิให้มีสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่จะทำลายความสงบเรียบร้อยของประชาชน
- 3) ตำรวจมีหน้าที่ป้องกันชีวิต และทรัพย์สินของประชาชนมิให้เป็นอันตรายจากภัยต่าง ๆ
- 4) ตำรวจมีหน้าที่ในการสืบสวนการกระทำผิดทางอาญาทั้งปวง
- 5) ตำรวจมีหน้าที่ในการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชน
- 6) หน้าที่พิเศษอื่น ๆ ของตำรวจ ได้แก่ การป้องกันและรักษาความสงบในยามสงคราม

นอกจากนี้จะเห็นว่า กระทรวงมหาดไทย ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของตำรวจไทยไว้ 4 ประการ (กรมตำรวจ, 2498)

- 1) รักษาความสงบเรียบร้อยทั้งภายในและภายนอกเพื่อประโยชน์ของประชาชน
- 2) รักษากฎหมายที่เกี่ยวข้องแก่การกระทำความผิดในทางอาญา
- 3) บำบัดทุกข์บำรุงสุขให้แก่ประชาชน
- 4) ดูแลรักษาผลประโยชน์ของสาธารณะ

การที่ตำรวจไทยมีหน้าที่และความรับผิดชอบมากมายดังที่ได้กล่าวมาแล้ว ทำให้กรมตำรวจเป็นองค์กรขนาดใหญ่ที่มีภารกิจหลายด้าน ก่อให้เกิดปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน ให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ โดยที่งานของตำรวจนั้น จะต้องมีส่วนเข้าไปเกี่ยวข้องกับประชาชนอยู่ตลอดเวลา และมีทั้งผู้ที่เสียประโยชน์และได้ประโยชน์จากการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจ จึงย่อมมีทั้งผู้ที่พอใจและไม่พอใจ แม้ว่างานในหน้าที่ของตำรวจนั้น จะประสบผลสำเร็จเพียงใดก็ตามย่อมไม่สามารถจะสร้างความพึงพอใจให้กับทุกฝ่ายได้ สำหรับผู้เสียประโยชน์ที่เป็นผู้มีอิทธิพลในสังคม อาจยังผลให้มีการบิดเบือนผลการปฏิบัติงาน และเจตนาของการปฏิบัติงานของตำรวจทำให้มองได้ว่าตำรวจรังแกประชาชนทำให้เกิดการเกลียดชัง ไม่ให้ความร่วมมือซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานของตำรวจเป็นอย่างมาก งานของตำรวจนั้นถือว่าสำคัญอย่างยิ่ง เพราะเป็นการเริ่มต้นของขบวนการยุติธรรม ที่จะให้ความเป็นธรรมหรือยุติธรรมแก่ประชาชนได้ ทำให้เกิดภาวะการขัดแย้งกับประชาชนได้ เสมอและเกิดปัญหาขัดข้องในด้านประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานเพราะในการปฏิบัติหน้าที่จริง ๆ ของตำรวจนั้น จะต้องป้องกันไม่ให้มีอาชญากรรมเกิดขึ้น ทั้งยังมีหน้าที่ร่วมกับหน่วยงานอื่นในการหาทางป้องกันมิให้อาชญากรรมเกิดขึ้นได้ และยังมีหน้าที่อื่นๆ ตามระเบียบข้อบังคับหรือกฎหมายอื่น ที่มีได้เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมโดยตรงอีกเป็นจำนวนมาก

Walter (1967) กล่าวว่า ปัญหาอาชญากรรม ได้เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า อัตราการเพิ่มของจำนวนอาชญากรรมในประเทศที่กำลังพัฒนาเป็นผลจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมอย่างรวดเร็ว อาชญากรรมมีความสัมพันธ์กับกระบวนการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคม เพื่อการเป็นสังคมอุตสาหกรรมในส่วนที่เป็นเขตชุมชน เมืองใหญ่มีการติดต่อสื่อสาร การคมนาคมสะดวก รวดเร็ว มีการเคลื่อนไหวทางสังคมมาก มีความแตกต่างกันในระหว่างชนชั้นและการกระจายรายได้ มีจำนวนประชากรเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ซึ่งก่อให้เกิด

เกิดปัญหาสังคมต่าง ๆ มากมาย อันเป็นสาเหตุหนึ่งซึ่งนำมาซึ่งอาชญากรรม

จากปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน กรมตำรวจจึงได้ริเริ่มดำเนินโครงการมวลชนสัมพันธ์ อันเป็นโครงการที่มุ่งลดช่องว่างระหว่างตำรวจกับประชาชน สร้างเจตคติที่ถูกต้องอันจะส่งผลให้เกิดสัมฤทธิ์ผลในการป้องกัน และปราบปรามอาชญากรรม และไม่ก่อให้เกิดปัญหาด้านมวลชน ซึ่งหมายถึงผลสัมฤทธิ์ของงานในหน้าที่ของตำรวจอย่างแท้จริง

โครงการชุดปฏิบัติการมวลชนสัมพันธ์ของสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองขอนแก่น ดำเนินการมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2528 ก็ด้วยวัตถุประสงค์ที่จะเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างตำรวจกับประชาชน เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของตำรวจก่อให้เกิดความรัก ความเข้าใจและความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ซึ่งหมายถึงการเปลี่ยนเจตคติของประชาชน ที่มีต่อตำรวจให้เป็นไปในทิศทางที่พึงประสงค์ การดำเนินตามโครงการดังกล่าว จึงน่า จะได้มีการติดตามศึกษาวิเคราะห์ผลที่เกิดขึ้น ผู้วิจัยจึงเห็นสมควรดำเนินการวิจัยเรื่อง "เจตคติของประชาชนที่มีต่อตำรวจจากการดำเนินโครงการของชุดปฏิบัติการมวลชนสัมพันธ์ ของสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองขอนแก่น" ขึ้น

1.2 วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาเจตคติของประชาชนที่มีต่อตำรวจ จากการดำเนินโครงการของชุดปฏิบัติการมวลชนสัมพันธ์ของสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองขอนแก่น

1.3 สมมติฐานของการวิจัย

คะแนนเฉลี่ยของเจตคติของประชาชนต่อตำรวจก่อนและหลังการอบรมตามโครงการชุดปฏิบัติการมวลชนสัมพันธ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

1.4 ขอบเขตของการทำวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยที่ดำเนินการเฉพาะพื้นที่ และหมู่บ้านเป้าหมายในการดำเนินการทดลองในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

1.5 นิยามเชิงปฏิบัติการ

เจตคติ หมายถึง ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อตำรวจ

กรรมการหมู่บ้าน หมายถึง ประชาชนที่ทำหน้าที่ในการบริหาร ควบคุม ดูแล และดำเนินการภายในหมู่บ้าน จากการพิจารณาแต่งตั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หัวหน้าคุ้ม หัวหน้ากลุ่ม เป็นต้น

ระดับการศึกษา หมายถึง วุฒิสถที่สุดของประชาชนซึ่งแบ่งออกเป็น 7 ระดับได้แก่ ต่ำกว่า ป.4, ป.4-ป.6 (หรือ ป.7), ม.1-ม.3 (หรือ ม.ศ.1-ม.ศ.3), ม.4-ม.6 (หรือ ม.ศ.4-ม.ศ.5), ปว.ช. หรือ ปก.ศ., ปว.ส. หรือ ปก.ศ.สูง หรือเทียบเท่า, ปริญญาตรี หรือสูงกว่า

อาชีพ หมายถึง การทำมาหากินในกิจการงานที่ประกอบขึ้นเพื่อการเลี้ยงชีพประกอบ ด้วย อาชีพการเกษตร อุตสาหกรรม หัตถกรรม ค้าขาย รับจ้าง รับราชการ ได้แก่ ข้าราชการครู พัฒนาชุมชน เกษตรตำบล อนามัยชุมชน ตลอดจนผู้ยังอยู่ในระหว่างศึกษา ในสถานศึกษา และการประกอบอาชีพอื่น ๆ

อายุ หมายถึง ระยะเวลาที่ดำรงชีวิตอยู่นับตั้งแต่เกิดจนถึงปัจจุบันซึ่งแบ่งออกได้ 3 วัยดังต่อไปนี้คือ วัยรุ่นเป็นผู้ที่มีอายุระหว่าง 12-21 ปี วัยผู้ใหญ่เป็นผู้ที่มีอายุระหว่าง 22-65 ปี และวัยชราเป็นผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 65 ปีขึ้นไป

1.6 ข้อตกลงเบื้องต้น

1.6.1 การเปลี่ยนเจตคติของกลุ่มตัวอย่างเป็นผลสืบเนื่องจากการดำเนินโครงการ - การของชุดปฏิบัติการมวลชนสัมพันธ์

1.6.2 กลุ่มตัวอย่างทุกคนตอบแบบสอบถามตามความรู้สึกที่แท้จริงของตนเอง

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ได้แนวทางการปรับปรุงการดำเนินโครงการของชุดปฏิบัติการมวลชนสัมพันธ์ของ สถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองขอนแก่นให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น